

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Karlovy Vary

Inspekční zpráva

**Základní umělecká škola Antonína Dvořáka, Karlovy Vary,
Šmeralova 32**

Šmeralova 32, 360 05 Karlovy Vary

Identifikátor: 600 002 641

Zřizovatel: Školský úřad Karlovy Vary, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary

Školský úřad Karlovy Vary

Termín konání orientační inspekce: 15. - 18. února 2000

Čj.	044 292/2000-4019
Signatura	oe2kt201

OBOROVÁ STRUKTURA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecká škola Antonína Dvořáka, Karlovy Vary, organizuje výuku v souladu s Rozhodnutím MŠMT ČR o zařazení do sítě škol č.j. 14.093/99-21 s účinností od 1. 3. 1999 ve studijních oborech: hudebním, tanečním, výtvarném a literárně dramatickém.

Škola nepřekročila povolenou kapacitu 1430 žáků. Dle statistického výkazu zpracovaného k 15. 10. 1999 navštěvuje školu 1397 žáků - z toho 1384 žáků je zařazeno do základního studia, 13 žáků hudebního oboru má rozšířenou výuku.

Přehled o počtu žáků v jednotlivých oborech:

Obor:	I. stupeň - počet žáků	II. stupeň - počet žáků	Celkový počet žáků
hudební	756	94	850
taneční	77	12	89
výtvarný	333	44	377
literárně dramatický	79	2	81

Škola má čtyři pracoviště ve městě Karlovy Vary - odloučená pracoviště školy jsou v Kollárově ul. 17 (výtvarný obor), v Táborské 26 (hudební obor - dříve samostatná ZUŠ) a ve Staré Roli, Školní 742 (hudební obor - dříve samostatná ZUŠ). Pobočky školy jsou umístěny v budovách základních škol v Březové a v Kolové (hudební obor - škola vyšla vstříc zájmu žáků a rodičů).

Škola má právní formu příspěvkové organizace.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita vzdělávání byla sledována v hudebním, tanečním a v literárně dramatickém oboru na pracovištích ve Šmeralově 32, v Táborské 26 a ve Staré Roli - Školní 742.

Hudební obor

Přípravná hudební výchova a hudební nauka

Plánovaný obsah učiva odpovídal výchovně-vzdělávacím cílům předmětů. V souladu s osnovami byla výuka zaměřena na rozvíjení hudebních schopností a upevňování základních hudebních dovedností a znalostí. Rozsah požadavků osnov byl úměrně redukován vzhledem k jednodinové časové dotaci předmětu (odpovídá učebním plánům). Učitelé byli na hodiny pečlivě připraveni, zařadili celou řadu činností a úkolů, které byly adekvátní věku žáků.

Předmět vyučují kvalifikovaní učitelé. Tři vyučující, u kterých byla výuka sledována, mají rozdílnou míru vyučovací praxe - jedna učitelka má bohaté pedagogické zkušenosti, dva učitelé jsou bez větší pedagogické praxe v daném předmětu.

Prostorové podmínky pro kolektivní výuku na pracovištích ve Šmeralově ul. a ve Staré Roli - Školní ul. jsou rozdílné. Ve Šmeralově ul. je výuka umístěna v učebně s terasovitým uspořádáním lavic (dříve odborná učebna chemie), kde není prostor pro požadované činnosti rytmicko-pohybové. Ve Staré Roli byly vytvořeny propojením učebny s koncertním sálkem prostorové podmínky umožňující provádění všech požadovaných hudebních činností. Vybavení

učebními pomůckami na obou pracovištích odpovídá potřebám předmětů. Reprodukční zařízení umožňuje kvalitní poslech hudby. Podmínky vytvořené ve Staré Roli vyhovují psychohygienickým požadavkům. Pozitivní prožívání průběhu výuky zde bylo umocněno esteticky příjemným prostředím učebny a sálu. Zásady psychohygieny byly na obou pracovištích respektovány vhodným členěním hodin.

Na pracovišti ve Šmeralově ul. byly v přípravné hudební výchově a ve spojeném 1. a 2. ročníku hudební nauky pěstovány správné návyky při činnostech pěveckých, byly vytvářeny sluchové představy s využitím fonogestiky a s následným grafickým znázorněním not a posuvek. Průběžně bylo efektivními formami práce rozvíjeno metrické, rytmické a tempové cítění žáků spojené s rytmicko-pohybovým doprovodem vhodně volených písní v lavicích (tleskání, pleskání, dupání a pod.). Veškeré hudební pojmy byly zásadně odvozovány z hudebního materiálu. Žáci byli výborně motivováni při všech činnostech ze světa blízkého dětem v průběhu celé výuky, neustále byl vzbuzován jejich zájem a aktivita. Vykazovali velmi dobré hudební dovednosti a znalosti, výborně a s chutí zpívali, ochotně spolupracovali s učitelkou, zařazené činnosti je těšily. Učitelka byla vlídná, trpělivě a důsledně procvičovala hravými formami učivo, dokázala ocenit snahu a pokrok jednotlivých žáků. Ve sledované výuce panovala atmosféra radosti a tvůrčí spolupráce.

V hudební nauce ve 4. a v 5. ročníku vycházel učitel z hudebních zkušeností žáků získaných během uplynulých let a z jejich instrumentální výuky a praxe. Sledována byla snaha učitele o rozšiřování a prohlubování sluchové a rytmické představivosti i hudební paměti (diktáty sluchové, rytmické). Další praktické činnosti, zejména intonační, byly využity jen velmi málo. Větší část hodin byla zaměřena na psaní do sešitů (z oblasti probíraných stupnic a intervalů, diktáty). Žáci byli průběžně motivováni a aktivizováni, učitel se snažil přiblížit jim probíranou látku vzhledem k představě jejich hry na určitém hudebním nástroji. Žáci pracovali soustředěně, učitel svým přístupem k žákům a jejich častou pochvalou vytvářel v hodinách přátelskou atmosféru.

Na pracovišti ve Staré Roli, Školní ul., patřilo střídání různých forem výuky a činností s dostatečným využíváním učebních pomůcek ke zřejmým kladům. Vhodně tak byla podněcována motivace a aktivita žáků. Vyučovací čas byl efektivně využit. Dosud malá pedagogická praxe učitelky v daném předmětu se projevila dílčími nedostatky zejména při hlasové, intonační a částečně i v rytmické přípravě (málo bylo zohledněno cítění metra jako základu rozvíjení rytmických schopností). Dostatečně nebyl využit zájem žáků o komunikaci po zařazeném poslechu hudby. Žáci s učitelkou aktivně spolupracovali, projevovali zájem o činnosti, zaujatě naslouchali hudebním ukázkám.

Výuka v přípravné hudební výchově byla vynikající, v předmětu hudební nauka měla celkově dobrou úroveň.

Hra ve smyčcovém souboru a ve smyčcovém orchestru

Výuka je realizována v souladu s učebními plány, je součástí vzdělávání ve smyčcovém oddělení školy. Plánování učiva oběma učiteli plně respektovalo požadavky učebních osnov. Vlastní příprava učitelů na výuku byla promyšlená, stanovené cíle byly plněny.

Oba předměty vyučují učitelé s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Dirigent orchestru je významnou uměleckou osobností města, s vedením tohoto hudebního tělesa má dlouholeté zkušenosti. Orchester pod jeho vedením dosáhl významných úspěchů.

Prostorové podmínky pro práci obou souborů jsou stísněné. Třída není vzhledem k počtu žáků v souboru a v orchestru dostatečně prostorná, jsou zde nedostatečné odkládací prostory, ve špatném stavu byly zejména židle. Zkušebna ve Šmeralově ul., kde byla výuka sledována,

nepůsobí podnětně ani svým prostředím. Učitelé vytvářeli žákům potřebné psychohygienické podmínky způsobem členění hodin, efektivitou práce dělených nástrojových skupin i celého souboru či orchestru, vhodně zařazenými relaxačními přestávkami. V orchestru hráli důležitou roli učitelé - asistenti, kteří pomáhali mladším žákům se záznamem či kontrolou poznámek v nástrojových partech (sjednocení smyků, prstokladů, frázování a pod.).

Metody a formy práce učitelů vycházely v obou tělesech z technické úrovně žáků a cílevědomě voleného repertoáru. Oba dirigenti přistoupili zodpovědně k organizaci a vnitřnímu členění výuky. Upevňovali intonační jistotu a smysl žáků pro souhru, kultivovali jejich cit pro kvalitu zvuku a stylovost reprodukce. Dostatečný prostor byl věnován opakování repertoáru i přípravě nových skladeb pro veřejná a soutěžní vystoupení.

Učitelé svým entuziasmem, výbornou motivací a vstřícnou komunikací se žáky vytvářeli v hodinách nejen atmosféru radosti ze společného muzicírování, ale i odpovědnosti za kvalitní výkon každého jednotlivce v rámci společné práce souboru i orchestru.

Výuka ve smyčcovém souboru měla velmi dobrou, ve smyčcovém orchestru vynikající úroveň.

Sborový zpěv

Výuka byla plánována se zřetelem k cílevědomému zkvalitňování interpretačních možností a úrovně jak menšího dětského sboru tak komorního souboru. Obsah učiva byl plně v souladu s požadavky osnov na rozvíjení specifických hudebních schopností a dovedností žáků v pěveckém sboru. Základní materiální podmínky výuky byly zajištěny (pianino, dostatečně prostorná učebna, která je současně zkušebnou instrumentálních souborů). Estetická kvalita prostředí nebyla výrazně podnětná.

Výuka je personálně zajištěna mimořádnou pedagogickou a dirigentskou osobností s dlouholetou praxí a s dosahovanými vynikajícími uměleckými výsledky. Tato skutečnost rozhodujícím způsobem určovala průběh, formy a metody výuky. V logicky navazujícím sledu byly střídány činnosti zaměřené na rozvíjení hlasové kultury, pohotové intonace z notového zápisu, kolektivního hudebního citění a dobrou výslovnost, na nácvik a opakování repertoáru pro veřejná vystoupení. Organicky bylo začleněno u mladších žáků procvičování znalostí hudební teorie s okamžitým praktickým uplatněním ve sborových skladbách (např. V. Neumann - Intervaly a M. Raichl - Veselá teorie), opakování znalostí z dějin hudby a hudebních forem u starších žáků (např. při zpěvu písní k výročí skladatele Z. Fibicha). Celkově se jednalo o velmi efektivní a intenzivní společnou práci pedagoga a žáků ve sledovaných hodinách. V závěru vyučovací jednotky dětského sboru se u některých žákyň objevily známky únavy nižší mírou potřebného soustředění. Při práci komorního sboru byla ceněna pohotovost žáků při čtení partů, smysl pro stylovost reprodukce. Sledovaná výuka na vysoké úrovni plně naplňovala stanovené cíle předmětu sborový zpěv.

Odpovídající motivace, cílené sledování a snaha o odpovídající vyjádření obsahu písní, průběžné pozitivní hodnocení a vstřícná komunikace se členkami sborů byly přirozenou součástí pedagogické práce učitele.

Výuka předmětu sborový zpěv měla vynikající úroveň.

Hra na klavír

Výuka předmětu je plánována všemi učiteli s ohledem na individuální schopnosti žáků. Ve sledovaných třídách u sedmi učitelek (v klavírním oddělení je v letošním školním roce 253 žáků, což je nejpočetněji zastoupené oddělení v hudebním oboru) byla zjištěna různá úroveň plánování látky žáků i osnovami požadovaného rozvíjení všech složek klavírní hry - sólové,

čtyřruční, elementární improvizace, hry z listu. Příprava učitelek na hodiny byla většinou promyšlená, v souladu s výchovně-vzdělávacími cíli předmětu. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky byla zajištěna. U některých mladších žáků a žáků mimořádně talentovaných bylo dbáno na časové rozvržení učiva do dvou lekcí v týdnu (častější kontakt s učitelem umožňuje účinnější radu a pomoc).

Výuka je kvalitně zajištěna učiteli s odpovídající odbornou i pedagogickou způsobilostí. Odbornost učitelů, jejich vlastní umělecká praxe i další vzdělávání se pozitivně promítaly do úrovně výuky, volených metod a forem práce se žáky. V obou sledovaných budovách (Šmeralova ul., Stará Role - Školní ul.) jsou vhodné podmínky pro výuku, ve Staré Roli výrazně umocněné esteticky motivujícím prostředím. Vybavení učebními pomůckami a nástroji je účelné. Údržbě, ladění a obnově nástrojů je věnována náležitá péče. Výukové prostory i způsob členění hodin odpovídaly požadavkům psychohygieny.

Struktura hodin respektovala věk a individuální schopnosti žáků. Výběr klavírní literatury odpovídal požadavkům osnov, byly zastoupeny různé umělecké styly a žánry. Učitelky v hodinách novou látku žákům předehrávaly, odborně správně vysvětlovaly, dbaly na procvičení nových a problémových prvků ve skladbách, vedly žáky k efektivnímu domácímu cvičení. Žáci byli (až na dvě výjimky) na hodiny velmi dobře připraveni, prokazovali odpovídající dovednosti a znalosti, měli správné návyky. Rozdílná úroveň byla sledována při utváření rytmického cítění žáků - od výborného vedení k vnímání metra až po přílišnou rytmickou rozmělněnost. To dále souviselo s vyjádřením obsahu skladeb - v případě rytmické rozmělněnosti byl často potlačen obsah skladeb, žáci nebyli schopni vnímat další souvislosti (dynamické, výrazové a pod.). Žáci ve všech třídách byli vedeni k pravidelnému vystupování na veřejnosti především v rámci interních koncertů školy.

Učitelky byly vlídné, trpělivé, ale i důsledné. Žáky většinou vhodně motivovaly, často je chválily, oceňovaly snahu a jejich dílčí pokroky. Vstřícnou komunikací vytvářely v hodinách přátelskou a radostnou atmosféru. Správné vyučovací metody byly uplatněny při práci se žáky s poruchami učení. Zvláště kvalitní úroveň výuky (od plánování látky přes motivaci, hodnocení a vynikající úroveň komunikace se žáky) byla sledována u jedné učitelky ve Staré Roli i při náročném přípravě žáka na soutěž „Karlovarská růžička“.

Výuka hry na klavír měla celkově velmi dobrou úroveň.

Hra na zobcovou flétnu

Výuka byla sledována u pěti vyučujících na třech pracovištích školy, z toho dvě detašovaná pracoviště byla dříve samostatnými školami. Při sledování výuky bylo zaznamenána řada odlišností, které v kladném nebo záporném smyslu přispívaly k její různorodé kvalitě.

Plánování výuky bylo v souladu s učebními plány předmětu. Výrazné rozdíly byly v úrovni plánování látky v třídních knihách. Bylo zaznamenáno ojediněle kvalitní, pečlivé a podrobné zpracování studijních plánů žáků vždy na každé čtvrtletí zvlášť, což umožňovalo aktuální doplňování látky dle vývoje žakových dovedností. Výrazně kvalitnější bylo plánování látky ve třídách učitelek s odbornou způsobilostí pro výuku hry na příčnou flétnu (rovněž všechna ostatní hlediska kvality výuky byla v těchto třídách zpravidla výrazně lepší). Ve třídách ostatních učitelů byla v třídních knihách uvedena základní studijní látka, případně téměř žádné údaje vypovídající o promyšlenosti výuky na základě studia osnov (toto hodnocení se netýká učitele se zrakovým postižením). Pro nejmladší žáky měli učitelé připraveny vhodné notové materiály.

Všichni vyučující měli byli kvalifikováni pro výuku hry na dechové nástroje dřevěné (jeden učitel na nástroje žesťové). Odbornost výuky zde nemá charakter specificky vystudovaného

nástrojového oboru (nebylo na konzervatořích vyučováno), což se projevilo některými nedostatky v kvalitě výuky, případně vlastní hry učitele (kvalita tónu, prstová technika). Prostorové podmínky a vybavení učebními pomůckami byly plně vyhovující. Někteří učitelé méně dbali na estetickou úpravu prostředí třídy.

Byly zaznamenány výrazně odlišné metody a zejména pedagogické přístupy jednotlivých vyučujících k práci se žáky. Z tohoto hlediska bylo shledáno mnoho pozitiv, ale též netvůrčí rutiny a nedostatků. Ke kladům organizace výuky patřilo, že řada především mladších žáků měla individuální výuku dělenou na dvě kratší vyučovací jednotky týdně. Z dalších kladů lze uvést citlivé pedagogické přístupy k žákům spojené s potřebnou znalostí odborné problematiky při budování základních návyků správné hry (dýchání a tvoření kvalitního tónu, prstová technika, péče o vyváženost technického a celkově muzikálního rozvoje žáka). Tyto klady byly zaznamenány u učitelů, kteří dodržovali pedagogické zásady názornosti a přiměřenosti, žákům správně a dostatečně předehrávali, hráli s nimi v duetu, látku v hodině dobře vysvětlovali a dostatečně procvičovali, zařazovali hru zpaměti. Žáci tak byli vedeni ke schopnosti správného domácího cvičení a byli k němu i velmi dobře motivováni. K tomu přispívala i přímá spolupráce s rodičem žáka v hodině. Průběžným hodnocením v hodinách a známkami v žákovské knížce získávali žáci dostatečnou zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce.

Na druhé straně se vyskytly dílčí nedostatky při výuce základních dovedností (v prstové technice, v rytmické výchově, nevhodné kývání celým tělem při udávání metra). Byly zaznamenány až extrémně nepřiměřené požadavky vzhledem k věku žáka na jeho dechovou kapacitu způsobující nežádoucí deformace při tvoření rovného tónu a vedoucí k nesprávným dechovým návykům (zdvihání ramen). Jinak správnému požadavku rytmicky pravidelné a plynulé hry byly důsledným vyžadováním stereotypně velmi pomalého tempa při hře všech písní obětovány veškeré další požadavky a cíle výuky. Jednalo se zejména o nedodržení pedagogické zásady přiměřenosti, názornosti (bez vzorového předehrávání učitelem) a o nerespektování požadavku osnov na souběžné rozvíjení muzikálního citění žáků.

Vzhledem k výrazným rozdílům v kvalitě výuky v jednotlivých třídách (vynikající, velmi dobré až ještě vyhovující) byla celková úroveň výuky předmětu hodnocena jako dobrá.

Hra na dřevěné dechové nástroje (příčnou flétnu a klarinet)

Výuka byla sledovaná na dvou detašovaných pracovištích ve Staré Roli a v Tábořské ulici. I zde se vyskytly svým způsobem obdobné kvalitativně výrazné rozdíly v pedagogických přístupech k výuce, jak již byly popsány v hodnocení výuky hry na zobcové flétny.

Ve flétnových třídách učitelky prokázaly schopnost mimořádně pečlivého a promyšleného zpracování studijních plánů žáků v třídních knihách. V klarinetové třídě nebyl studijní plán zpracován vůbec (netýká se zrakově postiženého učitele). V další klarinetové třídě bylo žákovi ve 2. ročníku hry na klarinet jako přípravný nástroj (učební plán č. 5 b - žák byl teprve ve 4. ročníku základní školy) ukládáno náročné učivo 3. až 4. ročníku základního studia dle učebního plánu č. 6, tedy látka závěrečné etapy I. stupně základního studia v ZUŠ.

Všichni vyučující měli požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost a převážně i větší pedagogickou praxi (neprojevila se vždy jednoznačně pozitivně). Potřebné materiální podmínky byly zajištěny. Výběr notových materiálů korespondoval s úrovní plánování a se snahou jednotlivých vyučujících promýšlet a nacházet další možnosti při rozvíjení individuálních vloh a hudebních schopností žáků nebo setrvat pouze u základních ověřených materiálů - zaznamenány byly oba přístupy. Výukové prostory a jejich vybavení, dělená výuka mladších žáků svědčily o dodržování psychohygienických zásad.

Ve výuce hry na příčné flétny byla zaznamenána výrazná systematičnost, metody vedoucí

od rozvíjení nástrojových dovedností k jejich uplatnění při nácviu hry barokních i současných přednesových skladeb. Bylo zřejmé, že jsou v plné míře zohledňovány cíle základního uměleckého vzdělávání žáků. Vzájemná komunikace, motivace a průběžné hodnocení žáků podporovaly plnění stanovených cílů. Za dílčí nedostatek byly považovány předčasné nároky na hru v tříčárkované oktávě, které pro 1. ročník nedoporučují osnovy ani soudobá metodika flétnové hry.

Ve výuce hry na klarinet byly preferovány postupy vedoucí k osvojení hry stupnic, akordů, etud a přednesových skladeb v celém žákem dosažitelném nástrojovém rozsahu. Nástrojové dovednosti byly rozvíjeny na odborně odpovídající úrovni a v tomto směru byly zaznamenány celkově dobré průběžné výsledky výuky. Názornost výuky s motivujícím předehráváním učitele byla kladem zvláště v jedné klarinetové třídě. Dílčí nedostatky vyplývaly z nedostatečného plánování a v převaze rutinního přístupu k výuce. Další nedostatky se projevíly v jednom případě zejména v nepřiměřené akceleraci probírané látky a požadavků na technické zvládnutí nástroje, které neodpovídaly možnostem být velmi nadaného žáka na tempově, tónově a hudebně adekvátní projev. V důsledku tohoto postupu byla výrazně deformována interpretační stránka předpokládající staršího a celkově již mnohem vyspělejšího žáka. Metoda usilující zjevně o konečné dosažení nadprůměrných výsledků se však neslučovala s pedagogickými zásadami a nenalézala oporu ani v osnovách předmětu.

Ve sledované výuce byla zaznamenána řada výrazných pozitiv, ale též nepominutelná negativa - celkově je výuka hodnocena stupněm dobrý.

Hra na dechové nástroje žesťové (trubka, lesní roh)

Probírané učivo ve sledovaných ročnících prvního a druhého stupně studia odpovídalo osnovám. Studijní plány žáků v třídní knize byly kvalitně zpracovány pouze učitelem hry na lesní roh (pro začínající žáky zpracoval rovněž vlastní notový metodický materiál). Výuka byla zaměřena na získávání a další rozvíjení nástrojových dovedností a specifických hudebních schopností potřebných nejen pro hru v orchestru, ale i při sólové hře přednesového repertoáru.

Všichni učitelé měli požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost s uměleckou praxí v symfonickém orchestru. Tyto velmi příznivé personální podmínky se pozitivně odrážely v úrovni odborného vedení žáků. Vybavení učebními pomůckami v zásadě odpovídalo potřebám žáků a učitelů. Využívány byly především tradiční notové materiály. Učebny byly dostatečně prostorné a vyhovující po akustické stránce. Psychohygienické podmínky a zásady výuky byly dodržovány. Ke kladům patřila výuka hry na lesní roh rozdělená na dvě kratší vyučovací jednotky týdně - tato organizace výuky zajišťovala častější kontakt žáka s učitelem a lépe odpovídala daným fyzickým a nátiskovým možnostem žáka (v návaznosti na intenzitu domácí přípravy). Výuka byla založena na tradiční formě individuální práce učitele se žákem. Látka byla v hodinách dostatečně vysvětlována a cvičena. Učitelé dbali na vyváženost technického a muzikálního nástrojového projevu. Dostatečně zohledňovali další zájmy žáků i podmínky pro domácí cvičení (zvláště v případě žáků středních škol).

Komunikace se žáky byla vždy úměrná jejich věku, učitelé respektovali jejich osobnost. Žáci projevovali pozitivní vztah k hudebnímu vzdělávání. Problémem je organizace volného času se zajištěním pravidelného domácího cvičení zejména u starších žáků. Dobrou motivací se stala obnovená činnost dechového orchestru školy. Žáci s předpoklady pro sólovou hru byli připravováni k účasti v soutěži ZUŠ.

Výuka hry na dechové nástroje měla celkově velmi dobrou úroveň (příkladnou úroveň měla výuka hry na lesní roh).

Taneční obor

Hospitace byly provedeny ve výuce přípravného studia, druhého až pátého ročníku a v sedmém ročníku I. stupně základního studia. Členění učiva odpovídalo schváleným učebním osnovám, kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. Ve všech sledovaných vyučovacích jednotkách byla práce pedagoga promyšlená, systematická a efektivní. V souladu s výchovně-vzdělávacími cíli směřoval výběr obsahu učiva k rozvíjení specifických dovedností a schopností žáků dané skupiny, stanovené výukové cíle zohledňovaly míru talentu a zájem žáků.

Výuka byla vedena plně kvalifikovanou vyučující v příjemném, podnětném prostředí tanečního sálu. Důsledně bylo dbáno na včasné vyvětrání sálu o přestávce. Výukové prostory odpovídaly psychohygienickým zásadám vzhledem k počtu žáků i k promyšlené organizaci jednotlivých hodin.

Výuka byla organizována a vedena účelným, energickým způsobem, nezbytné organizační pokyny byly věcné. Osobitým rysem práce zkušené učitelky byly výrazně strukturované hodiny, plynulé přechody mezi jednotlivými činnostmi a přirozená gradace výuky. V průběhu hospitací bylo možno sledovat systematickou a cílevědomou práci vyučující - od střídání rušných a klidnějších činností formou hry u mladších žáků, k pevnější stránce hodin ve třetím a čtvrtém ročníku až ke stabilní formě vyučovací jednotky u starších žáků. Důsledně bylo dbáno na návaznost, komplexnost a dostatečné procvičení jednotlivých pohybových prvků. Odborná terminologie byly zařazována postupně a využívána vhodným způsobem.

Pozitivní, motivující vliv výrazné pedagogické osobnosti vyučující byl patrný v činorodé a radostné atmosféře při výuce. Žáci velmi dobře zvládali lidové tance a taneční hry, s chutí zpívali. Soustavné vedení žáků k sebekontrolě a sebekázi se projevilo v jejich odpovědném přístupu k průpravě u tyče i k málo oblíbené průpravě na místě. Plné zúročení soustavné a promyšlené práce pedagoga se projevilo v zaujetí a plném fyzickém i emocionálním nasazení žáků v přípravě na soutěžní vystoupení. Interakce a komunikace mezi žáky a učitelkou byla otevřená a přátelská, založená na vzájemné důvěře a plném respektování osobnosti pedagoga.

Příprava výuky, organizace, formy a metody vzdělávání, motivace a hodnocení, interakce a komunikace vytvářejí v pojetí práce zkušeného pedagoga ucelený, promyšlený systém směřující k podchycení a k rozvoji tanečního nadání žáků podle individuální míry nadání.

Kvalita vzdělávání v tanečním oboru byla hodnocena jako vynikající.

Literárně dramatický obor

Výuka byla sledována na I. stupni základního studia v 1. ročníku v předmětu **Dramatická průprava**, ve 3. ročníku v předmětu **Dramatika a slovesnost** a v individuálních hodinách **přednesu** žáků 3. - 5. ročníku. Všechny hospitované hodiny byly pečlivě připraveny a promyšleny jak po stránce obsahové, tak i s ohledem na věk žáků.

Výuka LDO probíhá v prostorné učebně, umístěné ve sklepní části budovy ve Šmeralově ulici. Materiálně-technické vybavení je na běžné úrovni.

Všechny sledované hodiny skupinové výuky byly sestaveny z jednotlivých sekvencí a činností s vnitřní logikou. Bylo využito metod pantomimicko-pohybových a metod založených na principu hraní v roli. Žáci předvedli gradující řadu základních dovedností pro hru, kvalitní práci s textem a následný přednes.

Ve skupině mladších žáků byly volené varianty pantomimické metody adekvátním prostředkem ke splnění cíle i tématu hodiny "Slovo tělem učiněno jest". Žáci dále předvedli nacvičený text A. Mikulky, převedený do jevištní podoby. Hráli spontánně, dobře ovládli jevištní prostor a celkově se dařilo ztvárnění slov pohybem.

Výuka u starších žáků byla orientována na vyjádření slova pohybem s využitím živých obrazů. Obrazy byly postaveny vlastní aktivitou žáků. V určitém okamžiku, kdy byl pochopen obsah vytvořeného obrazu, docházelo mlčky bez přerušení k přeměně v jiný obraz. Při ztvárnění daných aktivit žáci prokázali dobrou koordinaci pohybu v zastavení, ale i dobrou schopnost analyzovat obsah úkolu. V závěru hodiny byla učitelkou vhodně motivovaná a žáky sebraná etuda na klíčová slova. V kolektivní improvizaci žáci spontánně a přitom kultivovaně s plnou osobní účastí zvládli hru v roli. Vyučující jim ponechala prostor pro vlastní tvořivost. Žáci prokázali smysl pro kooperaci a vzájemnou toleranci. Hraní je evidentně bavilo a sami také nastolili řešení dramatické situace. Vždy na závěr jednotlivých sekvencí byla prováděna reflexe a hodnocení nejen žáky, ale i učitelkou. Ta sdělovala své dojmy a hodnotící postřehy pozorovatele s ohledem na aktuální stav skupiny.

V individuálních hodinách přednesu byly v dostatečné míře zastoupeny dechová, artikulační i hlasová cvičení. Žáci docvičovali přednes již naučených textů. Při výuce bylo dbáno na tvořivé uplatňování základních výrazových prvků přednesu. Žáci byli vedeni k sebehodnocení vlastních výkonů. V rámci korekce chyb v přednesu byla prokázána erudovanost učitelky. Při výběru textů byl respektován věk a zájem žáků.

V průběhu výuky docházelo k obousměrné komunikaci a kooperaci mezi učitelkou a žáky a žáky navzájem. Pozitivní neautoritativní přístup k žákům se u vyučující projevil tolerantností, schopností dobře motivovat a gradovat tvůrčí atmosféru skupiny a pohotově se jí přizpůsobit.

Výuka v předmětech literárně dramatického oboru měla vynikající úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání v předmětech hudebního, tanečního a literárně dramatického oboru byla hodnocena na základě 47 provedených hospitací.

V hudebním oboru mělo 10 hodin vynikající úroveň, 11 hodin velmi dobrou a 10 hodin dobrou úroveň, 1 hodina byla hodnocena jako ještě vyhovující. Pozitivem byly dělené lekce mladších a výrazně talentovaných žáků, motivace a komunikace, vhodně vybraný repertoár, činnostní charakter kolektivní výuky. Rozdílná úroveň byla zjištěna v plánování učiva žáků.

V tanečním a v literárně dramatickém oboru bylo učivo příkladně plánováno i plněno v souladu s požadavky osnov. Sledovaná výuka zde byla hodnocena jako vynikající.

Na kvalitě a úrovni vzdělávání se podílejí především některé výrazné pedagogické a umělecké osobnosti i postupně zlepšované materiální podmínky pro vzdělávání v jednotlivých budovách ZUŠ.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hudebního oboru měla celkově velmi dobrou úroveň, v předmětech tanečního a literárně dramatického oboru vynikající úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Plán práce školy na školní rok 1999-2000 byl zpracován. V úvodu je rozvržena organizace školního roku - jsou stanovena data pedagogických a uměleckých rad. Provozní porady a předmětové komise nemají určeny termíny schůzek, schází se dle potřeby. Hlavní úkoly pro školní rok jsou stručně formulovány v oblasti „studijní“ a „hospodářské“. Prioritou je stále zvyšování kvality vyučování spojené se zvýšením nároků na žáky zejména v efektivitě domácí přípravy. Důraz je kladen na stálou spolupráci s rodiči. Analýza současného stavu byla

provedena v oblasti hospodářské, plánovány jsou opravy i investice. S rozdílnou úrovní byly vypracovány plány a kalendáře předpokládaných akcí pro jednotlivé obory a budovy. Plán obsahuje také přehled učitelů školy, vedoucích budov, předsedů předmětových komisí, správců kabinetů. Zodpovědnost učitelů či vedoucích pracovníků za úkoly a plánované akce školy není v plánu obsažena. Pro každý měsíc je dále zpracováván konkrétní kalendář všech akcí školy včetně porad. Členové umělecké rady mají možnost dávat své podněty a konkrétní připomínky k měsíčním plánům vedení školy vždy do stanoveného termínu. Velká pozornost je věnována pravidelné prezentaci žáků v rámci interních a veřejných akcí, jejich účasti v soutěžích. Plán neobsahuje žádnou zmínku o grantu, který získala škola od města na pořádání kulturních akcí. Schválení plánu práce školy pedagogickou radou nelze z žádného zápisu dokladovat. Plnění jednotlivých úkolů a záměrů je sledováno převážně v uměleckých radách.

V souladu se zařazením do sítě škol jsou vyučovány předměty ve všech čtyřech oborech. Výuka probíhá podle učebního plánu doporučeného pro ZUŠ MŠMT ČR čj. 18 418/95-25.

Plánování vychází především z potřeb jednotlivých pracovišť školy, snaží se o konsolidaci školy jako celku. Celkově je plánování hodnoceno jako dobré.

Organizování

Ředitel školy, který byl na základě úspěšně vykonaného konkurzu jmenován do funkce od 1. 7. 1998, si vytváří vlastní systém řízení velké školy, která vznikla sloučením tří samostatných ZUŠ. Veškeré řídicí činnosti zajišťuje ředitel spolu se statutárním zástupcem školy. Za provoz jednotlivých budov zodpovídají určení pedagogové. Metodická sdružení byla ustanovena. Činnost a působení předsedů předmětových komisí se jeví jako málo funkční, zvláště v dechovém oddělení. Poradním orgánem vedení školy je umělecká a pedagogická rada. Pro pedagogické pracovníky byly písemně zpracovány pracovní náplně. V rámci širšího vedení školy byly ústně rozděleny kompetence.

Pro zajištění osobního kontaktu s vedoucími budov a s učiteli má ředitel stanoveny pravidelné osobní návštěvy v určený den v týdnu na jednotlivých pracovištích školy. Systém předávání informací je promyšlený. Pro učitele jsou veškeré informace ve sborovnách jednotlivých pracovišť. Ochrana osobních dat zaměstnanců i žáků školy je zajištěna.

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s platnými právními normami. Úroveň zpracování třídní dokumentace vykazuje dílčí nedostatky.

Vnitřní řád školy stanovuje povinnosti učitelů a ostatních zaměstnanců. Byl projednán a schválen uměleckou radou a odborovou organizací. Řád školy pro žáky vymezuje především jejich povinnosti, chování a zásady pro vystupování na veřejnosti.

Žákům a rodičům jsou poskytovány informace prostřednictvím nástěnek v budovách škol, ve třídách hudebního oboru a v prostorách ostatních oborů. S prospěchem a chováním žáků jsou rodiče seznamováni prostřednictvím žakovských knížek nebo notýsků, na třídních schůzkách spojených s vystoupením žáků. Osobní informace rodičům jsou podávány učiteli přímo v individuálních hodinách žáků hudebního oboru, taneční a literárně dramatický obor organizuje pro rodiče „dny otevřených dveří“. Informační a hodnotící zprávy o akcích školy a úspěších žáků jsou často uváděny v regionálním i v zahraničním tisku.

Výsledky práce žáků a učitelů jsou pravidelně prezentovány na veřejnosti. Jsou organizovány třídní přehrávky, interní koncerty a vystoupení žáků hudebního a literárně dramatického oboru, veřejné koncerty a výstavy žáků všech oborů, výměnné akce se školami v ČR a SRN, výchovné koncerty pro žáky mateřských, základních a středních škol, koncerty pro seniory a další - v loňském školním roce to bylo přes devadesát vystoupení. Škola organizuje okresní i oblastní kola celostátních soutěží ZUŠ, pěveckou soutěž „Karlovarský skřivánek“ a soutěž pro

mladé klavíristy „Karlovarská růžička“. Pravidelně jsou pořádána soustředění pro žáky souborů a sborů hudebního oboru, pro žáky tanečního a literárně dramatického oboru. Výsledky učení žáků jsou hodnoceny při závěrečných postupových zkouškách. V letošním školním roce se začala úspěšně rozvíjet mezioborová spolupráce, její výsledek byl veřejně prezentován v rámci vánočních koncertů.

Výroční zpráva za školní rok 1998/99 byla zpracována a projednána na pedagogické radě dne 23. 6. 1999. Celkově se snaží respektovat požadavky § 17e, odst. 2, zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Neposkytuje ucelené informace zejména o výsledcích vzdělávání žáků v ročnících jednotlivých oborů. Podrobně uvádí přehled všech akcí školy, výsledků žáků v národních i v mezinárodních soutěžích.

V oblasti organizování vytváří vedení školy postupné kroky ke sjednocení chodu jednotlivých pracovišť, k mezioborové spolupráci. Pozitivně jsou v rámci organizování hodnoceny interní a veřejné aktivity pořádané školou a prezentace žáků na veřejnosti. Celkově je oblast organizování hodnocena jako dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy klade důraz na dodržování školské legislativy, na plnění učebních osnov a respektování ekonomické situace. Motivující pro učitele je účast ředitele a vedoucích pracovníků na všech interních a veřejných akcích školy, na zkouškách talentovaných žáků pro přiznání rozšířeného vyučování i na postupových zkouškách žáků školy.

Nedostatečně je zajištěno odborné a pedagogické vedení učitelů zejména na pracovišti v Tábořské ulici. V oblasti plánování látky žáků v hudebním oboru byly zjištěny značně odlišné přístupy u hospitovaných učitelů. Vedení školy neprovedlo analýzu tohoto stavu, zásady pro zpracování studijních plánů žáků nebyly stanoveny.

Vedení školy podporuje další vzdělávání učitelů i jejich umělecké aktivity. Někteří učitelé jsou členy oblastní umělecké rady pro jednotlivé obory a určité předměty, působí v odborných soutěžních porotách. Pravidelně se vzdělávají učitelky tanečního a literárně dramatického oboru (semináře pro učitele, soustředění pro učitele se žáky), dvě učitelky klavíru jsou členkami Evropského sdružení učitelů klavíru a účastní se prázdninových seminářů v Bechyni.

Systém hodnocení pracovníků školy je písemně podložen kritérii hodnocení zpracovanými ve vnitřním platovém řádu školy pro pedagogické i nepedagogické pracovníky. Kritéria hodnocení byla projednána s odborovou organizací. Hodnocení činnosti jednotlivých oborů je prováděno v závěru školního roku v rámci postupových zkoušek a při závěrečné schůzce umělecké rady.

Vedení a motivování pracovníků školy má dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Plán vnitřní kontroly celé organizace není zpracován. Zásady pro sledování výchovně-vzdělávacího procesu jsou zakotveny v dokumentu nazvaném „Hospitace“. Na individuální hospitace se vedení školy zaměřuje v případě problémových žáků nebo na žádost učitele. Systematická kontrola procesu vzdělávání není prováděna. V loňském i v letošním školním roce jsou cíleně sledovány třídní předebrávky žáků jednotlivých pedagogů. Vedení školy se také pravidelně účastní předebrávek talentovaných žáků k přiznání rozšířené výuky a komisionálních postupových zkoušek, zkoušek slabších žáků v pololetí. K nápravě zjištěných nedostatků slouží pohovory s učiteli, diskuse v umělecké radě a v předmětových komisích. Sledována je také účast učitelů na vystoupeních žáků, pravidelná informovanost rodičů

o prospěchu žáků. Všeobecné závěry ze sledování předehrávek a zkoušek se v zápisech z porad v průběhu roku neobjevují. Trendy školy s využitím závěrů z kontrolní činnosti vedení byly nastíněny na závěrečné pedagogické radě v minulém školním roce (23. 6. 1999).

Dílčí nedostatky byly zjištěny ve zpracování třídní dokumentace. Účinná kontrola vedením školy nebyla realizována v oblasti plánování výuky žáků hudebního oboru - někteří učitelé dosud nevypracovali a nezapsali studijní plány žáků do třídních knih.

V oblasti kontrolních mechanismů byla zjištěna slabá místa.

Hodnocení kvality řízení

V rámci celého řízení jsou v souladu s plánem patrné snahy o zkvalitňování úrovně výuky a zlepšování úrovně vybavení školy. Pozitivní stránkou je praktické uskutečňování plánovaných záměrů. Nedostatky byly zjištěny v malé zpracovanosti kontrolních mechanismů řízení.

Celkově je řízení školy hodnoceno jako dobré.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Základní umělecká škola A. Dvořáka se pravidelně účastní soutěží vypisovaných MŠMT ČR pro jednotlivé obory ZUŠ a dosahuje v rámci okresních, oblastních i ústředních kol významných úspěchů - v průběhu dvou posledních let bylo oceněno v těchto soutěžích 42 žáků. V celostátním kole pěvecké soutěže „Karlovarský skřivánek“ se umístilo 5 žáků na předních místech, ocenění byli i žáci v národní soutěži „Prague Junior Note“ v oboru hry na klavír a housle. Žáci školy jsou také úspěšní v mezinárodních soutěžích (např. soutěž „Jugend musiziert“ v Passau v SRN).

Škola organizuje soutěž pro mladé klavíristy „Karlovarská růžička“, která svým významem a popularitou již přesáhla hranice regionu.

Zvláště talentovaným žákům je umožňováno rozšířené vyučování. Tito žáci jsou připravováni k talentovým zkouškám na vyšší typy uměleckých a pedagogických škol - v posledních třech letech bylo např. ke studiu v konzervatoři v Praze, Plzni a Teplicích přijato 14 žáků (hra na violu, housle, kontrabas, hoboj, klavír, zpěv, balet), 1 žákyně byla přijata ke studiu v Musicgymnasium Passau (SRN - klavír) a 1 žákyně na Gymnasium v Katrine-Holm (Švédsko - zpěv), 1 žák byl přijat ke studiu herectví na DAMU Praha.

Ve škole pracuje velké množství komorních souborů. Tři smyčcové soubory, tři pěvecké sbory a smyčcový orchestr zde mají již dlouholetou tradici. Tato sdružení a sólisté hudebního oboru i žáci výtvarného oboru navázaly také mnoho mezinárodních kontaktů se školami a institucemi v SRN a v Belgii (např. ve městech Regensburg, Selb, Kaiserslautern, Arnstadt, Augsburg a Neerpolt).

ZUŠ A. Dvořáka spolupracuje s mateřskými a základními školami ve městě (cyklus koncertů „Hrajeme našim kamarádům“), se základními uměleckými školami v regionu („Festival mladých umělců“, na kterém se v květnových dnech loňského roku představili významné soubory a sólisté základních uměleckých škol okresu Karlovy Vary a Sokolov), s Hudební školou hlavního města Prahy a s hudebními školami v Regensburgu a ve Výmaru (obnovena tradice výměnných koncertů). Žáci literárně dramatického oboru vystoupili na divadelním festivalu s mezinárodní účastí „Ostrovské soukání“ v Ostrově n. Ohří.

V loňském školním roce došlo k obnovení dechového orchestru, který reprezentoval školu kolonádními koncerty.

Škola významně formuje žáky v jejich systematických pracovních návycích, v zodpovědnosti za kvalitu vlastní práce, v jejich orientaci ke kulturním hodnotám. Veřejnou prezentací práce žáků přispívá k výchovnému působení školy, důstojně reprezentuje práci a výsledky českého uměleckého školství v zahraničí.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol s účinností od 1. 3. 1999, č.j. 14.093/99-21

Výroční zpráva za školní rok 1998/99

Plán práce školy na školní rok 1999/2000

Plány práce na jednotlivé měsíce (září 1999 - únor 2000)

Řád školy, Vnitřní platový předpis

Hospitace

Zápisy z pedagogických, uměleckých rad a provozních porad

Rozvrhy hodin

Tematické plány a individuální studijní plány žáků

Protokoly o postupových zkouškách

Výkazy žáků, vyučovaných hodin spojené s výkazy o školním

Katalogové listy žáků (výběr)

Programy interních a veřejných koncertů

ZÁVĚR

Řízení velké školy se třemi detašovanými pracovišti a dvěma pobočkami klade velké nároky na zajištění ekonomické a organizační stránky chodu školy. Řídící mechanismy ve vztahu k detašovaným pracovištím byly utvořeny, ale zatím nefungují vždy s plnou účinností a s potřebnou efektivitou.

Kvalita výuky ve sledovaných hodinách měla celkově velmi dobrou úroveň. Příkladná pedagogická práce byla sledována v hodinách tanečního a literárně dramatického oboru, v kolektivních předmětech hudebního oboru (přípravná hudební výchova, sborový zpěv, smyčcový orchestr) i v některých hodinách nástrojové výuky (hra na klavír, zobcovou a příčnou flétnu, lesní roh).

Kladem z hlediska efektivní organizace vzdělávání žáků je časté dělení hodinové dotace individuální výuky v hudebním oboru na dvě kratší vyučovací jednotky týdně. Výrazně talentovaným žákům je umožněno rozšířené vyučování.

Dílčí nedostatky byly zjištěny v hudebním oboru ve způsobu vedení třídní dokumentace, zejména v oblasti plánování látky žáků.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu byly vynakládány účelně ve prospěch žáků a výchovně-vzdělávacího programu školy.

Úroveň vzdělávání ve sledovaných oborech měla celkově velmi dobrou úroveň, řízení školy bylo na dobré úrovni.

Doporučení ČŠI:

- sloučit předmětové komise v rámci působnosti celé školy, přehodnotit jejich vedení,
- znovu prostudovat základní cíle výuky a požadavky hudebního vzdělávání v ZUŠ dle dosud platných osnov, aktualizovat znalost osnov v porovnání s novými metodickými trendy a notovými materiály,
- zkvalitnit kontrolní systém školy zejména v oblasti plánování a průběhu vzdělávání.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko ČŠI Plzeň-město

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Marie Kučerová	Marie Kučerová v.r.
Členové týmu	Mgr. Jindřich Bešťák	Jindřich Bešťák v.r.
	Mgr. Lenka Rusnoková	Lenka Rusnoková v.r.
	Mgr. Marcela Šimková	M. Šimková v.r.

V Plzni dne 15. března 2000

Přílohy: nejsou.

Datum a podpis ředitele stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. března 2000

Razítko ZUŠ Antonína Dvořáka Karlovy Vary

Ředitel základní umělecké školy

Podpis

Mgr. Václav Richter

Mgr. Václav Richter v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti základní umělecké školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel základní umělecké školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání	Podpis příjemce nebo čj.
----------------	-------------------------------	---------------------------------

	inspekční zprávy	jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Karlovy Vary	30. 3. 2000	310/2000
Zřizovatel - ŠÚ Karlovy Vary	30. 3. 2000	310/2000

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
23. 3. 2000	-----	žádné připomínky